

Viure a l'Ebre

SETMANA SANTA 2016 Aquest dissabte, l'Associació Lo Carrau organitzarà una carrauada a la pèrgola a les 12 h, amb xocolatada inclosa

La matraca de Jesús o la recuperació d'una tradició gairebé perduda de la Setmana Santa

JESÚS V. CURTO

Antigament (i, especialment, en època del règim franquista), durant tot Divendres Sant no podien sonar les campanes de les esglésies ni es podia escoltar música que no fos sacra ni cantar ni, en definitiva, donar cap mostra d'alegria. Jesucrist havia mort i no hi havia festa possible. Per cridar els fidels a l'església a l'hora de la processó de Divendres Sant, hi havia poblacions que, en lloc de tocar les campanes, feien sonar un aparell de fusta que, tot i que emetia un so sord, era prou fort i s'escoltava per tot el poble. Era la matraca del campanar, que proclamava que era l'hora de rememorar la mort de Crist. En altres poblacions com Jesús o Bot, entre d'altres, que no disposaven d'una matraca, la mainada anava pels carrers convocant a la processó, però fent sonar petits carraus.

Aquest darrer exemple és el que recorda el jesuenc Josep Bort de la seua infantesa. Sempre havia mantingut viu a la memòria el so dels carraus pels carrers la nit de Divendres Sant. Així que, una vegada jubilat i a Jesús estant (va marxar del seu poble a treballar a Barcelona, on va viure molts anys), va pensar en com podia recuperar aquell costum perdut i, alhora, què fer pel seu poble. "Volia fer alguna cosa per a Jesús, fixa, que fos d'utilitat i que estés relacionada amb la Setmana Santa", explica. La resposta va acudir-li en adonar-se que el campanar de l'església de Sant Francesc de Jesús no tenia matraca. Llavors, per què no construir-ne una per a l'església i, a la vegada, recuperar el costum de fer carrauades pels carrers?

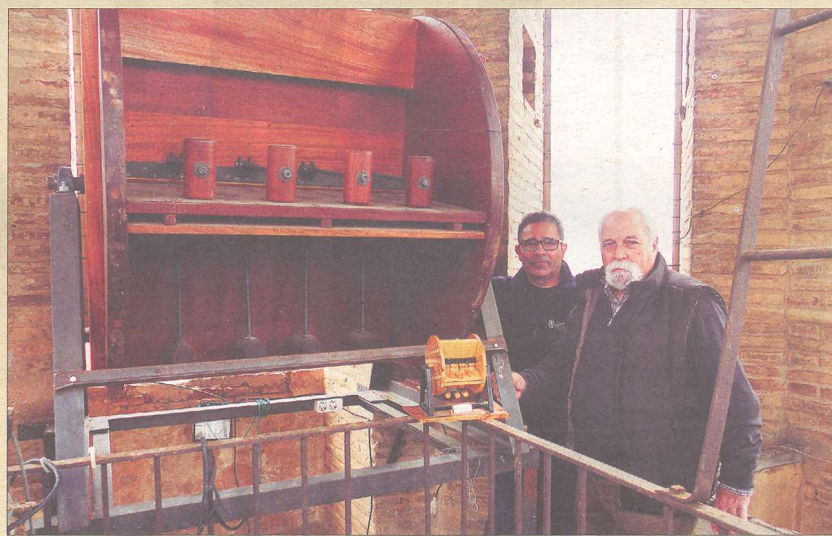
LA MATRACA DE VALLIBONA

Josep Bort va exposar la seua idea al capellà del poble, mossèn Paco Vives. Aquest va mostrar-se del tot receptiu i, fill com és de Vallibona, va proposar a Bort que anessen al seu poble a veure la matraca que acull el campanar d'aquesta població de la comarca veïna dels Ports. L'aparell, encara en funcionament, va ser –com si diguéssim– l'original a copiar, però amb variacions que els creadors van afegir per construir la de Jesús. Mans a l'obra, Bort va construir-ne una petita maqueta, a partir de la qual van treballar Julio

Sánchez en tot allò relacionat amb l'estructura de ferro que suporta l'instrument i tot el tema elèctric, i els germans Vives, fusters de Penaraja de Tastavins. "Sense el treball de tots ells i l'ajuda de mossèn Paco, la meua idea no hagués estat possible", explica Bort, que es mostra agraït a tots ells.

Finalment, després de mesos de treball, la matraca de Jesús va ser instal·lada al campanar amb una grua a causa del seu pes i de la dificultat de pujar-la pels 104 esglaons de l'escala. Cal assenyalar que l'aparell té unes mides d'1,20 m de diàmetre i d'1 m d'ample, està construït amb fusta de niangó i es fa funcionar elèctricament. Ja al lloc, ja només calia arrendonir-ho posant-li un nom. Quin? Doncs el que la gent del poble vulgués, ja que la maqueta de la matraca va estar exposada juntament amb uns fulls perquè qui vul-

gués pogués aportar la seua idea. Després de moltes propostes, entre les quals cal destacar (per estrafolàries) l'Escandalosa, la Desperta-resaques, l'Aspantapardals..., finalment, Sisqueta va ser el nom triat en honor al patró del poble, que també dóna nom a l'església jesuenc. El seu nom està gravat a la fusta de l'instrument, a l'igual que els dels seus creadors i ideòleg, i també l'any en què va ser benedida i va sonar per primera vegada durant la Setmana Santa. Va ser el 17 d'abril

Josep Bort (a la dreta) i Julio Sánchez, al costat de la matraca del campanar de Jesús. / V. CURTO

del 2014. I, de la mateixa manera que en aquests dos anys anteriors, enguany tornarà a fer-ho Divendres Sant. Primer es faran sonar els carraus al carrer. Després, dins de l'església, es durà a terme una petita representació teatral, obra de mossèn Paco, en què els carraus intervenen des del cor del temple en moments determinats. En acabar, la processó del Sant Enterrament desfilirà pels carrers de costum i –ara

sí– amb el so de la matraca del campanar (21.30 h).

DISSABTE SANT, CARRAUADA

L'endemà, a les 12 h del migdia, en ple Dissabte de Glòria, la població

està cridada a la carrauada que se celebrarà a la pèrgola de la població. Durant cinc minuts, els assistents faran sonar els instruments i, per cloure la trobada, hi haurà xocolata calenta per a tothom. ■

Maqueta de la matraca que més tard va ser construïda en mides molt superiors. A la dreta, la matraca, en el moment de ser pujada per una grua al campanar. Cal ressaltar que l'aparell fa un metre d'ample i l'ull del campanar per on va entrar medeix 1,10 metres. / V.C. / CEDIDA

